

KOROŠKI SLOVENEK

Herrn Topfitzer Johann,
Wg. Lapp,
Weisbach,
P. Neutschach, Ktn.

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. Posamezna štev. 10 Rpf

Stane četrtletno: RM 1.—; letoletno: RM 4.—
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; letoletno: Din. 100.—

Štirje narodi — štirje značaji.

Posebna vrlina je, če se kdo zamore vživeti v miselnost svojega sočloveka in ga iz nje skuša razumeti. Posebno dragoceno je, če ne vidi pred seboj samo osebe, marveč skuša zreti tudi vse okoliščine okoli nje, ki imajo dostikrat neverjeten vpliv na osebo samo. Izrek znanega jezikoslovca, da govori vsak človek svojo govorico, hoče povedati pač tudi to, da je posameznik v veliki meri sad svojih življenjskih prilik. Nič drugače ni med narodi. Danes doživlja Evropa zanimivi pojav, da se njeni narodi medsebojno sicer razumejo po besedi, a nikakor po mislih. Narodi govorijo drug mimo drugega, razumejo morda drug drugega govorico, a ne drug drugega misli in predstave. Iz tega nerazumevanja se dostikrat porajajo spori usodnih posledic.

Evrope v srednjeveškem smislu, vodene iz enega duševnega in morda celo političnega središča, ni več. Panevropa, zasnova vzajemne družine evropskih narodov, je ostala nedosanjan sen. Čujejo se glasovi, da gremo v dobo nacionalnega prebujenja, narodnega preporoda ali celo evropskega nacionalizma, v znamenju katerega se bodo reševala velika, pereča vprašanja družabnega, gospodarskega in kulturnega značaja. Kratka črtica o tem, kako si različni narodi povsem različno predstavljajo, kar odevajo v besede „nacionalen“ ali „nacija“, je za naše evropske prilike vobče in posebej za slovanske narode izredno poučna.

Fašistični Italiji Benita Mussolinija je narod istoveten z državo. Italijanska nacija in italijanska država sta v današnji Italiji eno in isto. Kar koristi italijanskemu narodu, mora biti koristno tudi italijanski državi, kar mu škoduje, škoduje tudi državi. Na dlani ležeči so torej spori, kako z onim, kar je v italijanski državi drugonarodno ali v italijanskem narodu nadnarodno. Fašistična Italija ima svoj vzor v starem rimskem imperiju in njen vodja se zavestno sklicuje na dokumente preteklega zgodovine. Fašistični znak, pozdrav in korak že sami povedo, da je fašizmu lastno spoštovanje do starodavnega Rima, njegove moči in slave in do brezpogojne podreditve nekdanjih Rimljanov rimskemu imperiju. Izgleda, kot bi tisočletna ideja rimskih cesarjev v novi Italiji vnovič zaživela in ustvarjala novo Italijo.

Francoski narod slovi po svojem gorečem narodnem čutu, ki je istotako močno povezan s pojmom francoske države, a v še večji meri z francosko zemljo. Francoska domovina diši po zemlji, pravi nek nemški pisatelj in hoče povedati, kako je francosko ljudstvo nerazdružljivo zvezano s svojo grudo. Za to svojo zemljo se je francoski narod v svoji zgodovini boril z brezprimernim navdušenjem in jo branil z uprav levjo odločnostjo. Ostala Evropa pozna Francijo vsepreveč po slikah in življenju moderniziranega Pariza, premalo pa ve ceniti naravnost francoskega ljudstva, ki ima neverjetno mnogo smisla za naravo, družino, otroka in Cerkev. V povezanosti Francozov z zemljo in naravo je iskati zadnjo skrivnost njihovega nacionalnega navdušenja, ki se je v usodnih trenutkih njihove države še vsikdar obneslo.

Najširokogrudnejši je angleški nacionalizem. Anglež ne opeva svojega naroda in svoje zgodovine in ne visi na kakih narodnih idealih. Njegova ožja domovina je osamljeni angleški otok, naravno varovan in začuvan pred škodljivimi vplivi, njegova širša domovina pa je britanski imperij, raztegnjen na vse kose naše zemeljske celine. Izven Evrope so Angleži čuvarji belega plemena in evropske kulture in civilizacije. Angleško družabno življenje doma pa ima svoje nepisane zakone in kdor se zna tem zakonom podrediti, lahko postane Anglež. Nikjer drugod v Evropi se židje niso mogli tako zelo prilagoditi drugemu narodu, kakor baš v realni, širokodušni in le v družabni tradiciji ljubosumni Angliji.

Nemški narodni socializem poudarja dvoje svojih osnov: kri in zemljo. Poudarjanje krvi je gotovo delno v zvezi z njegovo zemljepisno lego. Položen v osrčje Evrope sredi med romanski in slovanski svet se nahaja v razumljivem boju za

krvno in plemensko čistoto. Za svoj znak si je narodni socializem volil kljukasti križ, simbol krvipolnega življenja. V nemškem značaju je nadalje ležeča silovita želja po zemlji. Ni nikak slučaj, če je največ nemškega naroda raztresenega po evropskih državah in če zamorejo nemški kmetje nekje na evropskem vzhodu stoletja uspešno kljubovati tujerodnim vplivom. Svojih kolonialnih želja nemški narod ne razlaga kot težnjo za zemljo, ki bi jo izrabljal in izčrpal v njenih zakladih, marveč za zemljo, ki bi po svoji rodovitnosti in neizčrpanosti lahko redila tisoče sedaj na zelo omejenem prostoru živečih rojakov.

Dodajmo tem razmišljanjem še nekatere misli o narodnem čustvovanju najmlajšega evropskih plemen: slovanskega. Slovanski narodi nimajo za seboj slavne tradicije, kakor je zgodovina rimske

države, danes eden stebrov fašistične Italije. Ni jim lastna svetovna uglašenost in izkušnja, kakoršna je lastna Angležen. Svojo zemljo ljubijo neprimerno bolj podzavestno in čustveno, kakor pa francoski narod. Zbog svoje mladosti in morda še zbog svojega števila niso v skrbi za svojo plemensko čistoto. Današnja Evropa jim je nehote postala visoka šola za narodno zrelost. V rokah so dobrih učiteljev narodne samozavesti in odločnosti. Vse prilike okoli njih in med njimi samimi jim usiljujejo veliko modrost uživetja v miselnost in nazore narodov-sosedov. Nemara jim v dogledni bodočnosti pripade naloga tolmačenja in izenačevanja nesporazumov, porojenih iz različnih narodnih značajev. Zgodovina potrjuje, da je v tem dobršen kos plemenitega, za vso Evropo blagodejnega narodnega poslanstva.

Narodne in državne meje.

Minulo soboto in nedeljo je zbirala Súdmarka, sedaj udružena v VDA, narodno organizacijo za nemštvo v inozemstvu. Uvodno je pred časnikarji minister dr. Hueber poudaril, da ostanejo Súdmarkini cilji tudi v bodoče nespremenjeni in da bo VDA v Vzhodni marki ščitila nemško narodnost to stran in on stran državnih meja. Dunajska izdaja glavnega strankinega glasila „Völkischer Beobachter“ pa je v štev. od 9. junija zapisala sledeče lepe besede:

„Ni je države, ki bi obmejno in manjšinsko vprašanje obravnavala z večjo resnostjo, kakor narodno-socialistična Nemčija. **Že naš svetovni nazor nas ščiti pred tem, da bi segali po tuji narodnosti.** Mi spoštujemo življenjske pravice tujih držav tako, kakor ščitimo in varujemo svoje. Naše manjšine on stran državnih meja niso nikake postojanke naše ekspanzije, marveč mostovi med narodi. Raznarodovanje nam je enako tuje, kakor so nam tuja imperialistična stremeljenja. Prvo, ker zremo korenine naše sile samo v svojem lastnem narodu, drugo, ker baš iz te vere poznamo mejo med narodi. Te meje hočemo in moramo držati.“

Namestnik Führer-ja in kanclerja minister Hess o miru. Na velikem zborovanju pokrajine Pommern je minister Hess poudaril miroljubnost Nemčije in med drugim dejal: Kako revni so ljudje tam zunaj, ki menijo da bi Führer, čigar mišljenje in delovanje je osredotočeno na velika dela na kulturnem, umetnostnem in stavbenem področju, zamegel misliti na vojno in uničevanje. On pozna vojno in ve, da pomeni konec miroljubnih načrtov in konec evropske kulture. — Z ostrimi besedami je minister govoril o Čehoslovaški, ki da ni zmožna ščititi življenja svojih državljanov, ter poudaril vzajemnost Nemčije s sudetskimi Nemci.

Iz naše države. Minuli četrtek je minister Hubert Klausner prevzel posle vodje avstrijske deželne vlade in notranjega ministra. V svojem nagovoru na navzoče uradništvo je pozival, naj mu uradništvo izkazuje taisto zaupanje, kakor jo izkazuje državnemu namestniku dr. Inquart-u. — Izšla je odredba, ki razpušča vse katoliške dijaške organizacije v Avstriji. — Zadnja delavska statistika izkazuje, da se je število brezposelnih v maju znižalo za 65.000. — V Gmundenu v pokrajini nad Donavo se je pričel večtedenski tečaj za narodno-socialistične voditelje v deželi Avstriji. Tečaj je otvoril in ga bo vodil Rosenberg, minister za svetovno-nazorno vzgojo. — Na Dunaju se je vršil državni gledališki teden, na katerem je govoril prosvetni minister dr. Goebbels. — Narodno-socialistična dijaška zveza je prevzela bivše organizacije uniformiranih nemških dijakov. — Z 17. t. m. izdajajo okrožni uradi nar. soc. stranke posebne formularje za dokaz arijskega pokoljenja. Formularji se izpolnijo na podlagi krstnih in poročnih listov prosilca, njegovih starišev ter obeh dedov in babic. Kdor si ne more oskrbeti vseh potrebnih dokumentov, mu omenjeni urad začasno izstavi potrdilo na podlagi podatkov.

Zveza Poljakov v Nemčiji. Berlinski poročevalski urad obvešča, da je Zveza Poljakov v Nemčiji predložila notranjemu ministru vrsto zahtev poljske narodne manjšine. Zahteve, ki so gospodarskega in kulturnega značaja, proučujejo pristojni uradi. Vloga potrjuje, da je z ustanovitvijo poljske realne gimnazije v zahodno-pruskem mestu Marienwerder (Kwidzyn) izza zadnjega polletja izpolnjena ena glavnih poljskih želja. Zavod se nemoteno razvija in število učencev narašča. Glede ostalih šolskih želja poljske manjšine se vršijo razgovori. Poljska vloga še naglašja, da so Poljaki sodeležni gospodarskega podviga Nemčije in da posebno brezposelnost v njihovih vrstah stalno nazaduje.

Razvoj v Čehoslovaški. Na binkoštno nedeljo je v Bratislavi zborovalo pod predsedstvom msgr. Hříške več desetitisoč Slovakov. Govorniki so poudarjali, da mora praška vlada smatrati pittsbursko pogodbo, v kateri sta Masaryk in Beneš Slovakom zagotovila popolno kulturno enakopravnost, za enega glavnih državnih stebrov. Slovaško zborovanje je pozdravil tudi prezident Beneš. Dan navrh se je na istem mestu vršilo zborovanje slovaških agrarcev, katere vodi min. predsednik dr. Hodža. Predsednik je v svojem govoru naglasil potrebo obrambe enotne čehoslovaške države. Angleški listi so zabeležili predvsem izjavo voditelja ameriške delegacije Slovakov, ki je dejal: „Mi hočemo avtonomijo za Slovake, toda v okvirju čehoslovaške države. Protestiramo proti poizkusom, da se naša zahteva tolmači kot znak, da hoče slovaško ljudstvo razbiti čehoslovaško republiko.“ — Medtem je vodstvo sudetsko-nemške stranke izročilo praški vladi spomenico, vsebujočo zahteve sudetskih Nemcev, kakor jih je obrazložil Henlein v znanem govoru v Karlovih Varih. — Minulo nedeljo so se vršile občinske volitve v 87500 občinah. Izmed teh jih ima 1880 nemško večino. V več kot polovici občin je bila vložena ena sama kandidatna lista, zaradi česar so se volitve izvedle v približno 4000 občinah. — Vlada je tudi sklenila, da podaljša obvezno vojaško službo na tri leta, da s tem poviša stanje svoje redne vojske. Povečani izdatki za vojsko se bodo krili deloma s prihranki, deloma z naknadnimi krediti. Ta vladna namera je vzbudila v evropski javnosti veliko pozornost.

Okoli Španije še ne bo sporazuma. Vesti o francosko-angleškem posredovanju za doseg premirja v Španiji, so imele čudne posledice. Nad francosko državno mejo so se pojavili težki bombniki in vrgli na francosko ozemlje več bomb. Na morju pa so neznane podmornice napadle angleške ladje. Francoska vlada je takoj odredila, naj se vsako letalo, ki se pojavi na francoskem ozemlju, takoj sestrelji. Anglija pa, ki je v zadnjih petih mesecih morala beležiti napad na 18 svojih parnikov, uamerava odrediti energične protiukrepe proti napadajočim podmornicam. Najzanimivejše na zadnjih prijetljajih okoli Španije je, da so mnenja o neznanem napadalcu deljena. Mogoče razjasni slednje bližnji razvoj dogodkov okoli Španije.

V sovjetski Rusiji vre naprej. Iz Ukrajine prihajajo vesti o zborovanjih, na katerih so zborovalci tirjali, naj Stalin poda obračun svojega vladanja in odstopi. Sledile so številne aretacije. V mestu Stalinov so se uprli delavci ter ubili vodjo tako-

zvanega stahanovskega gibanja. Sovjetske meje so strogo zastražene, ker se število ubežnikov stalno veča. Sovjetski listi pa z rastočo kričavostjo obljubujejo pričetek propasti stare, kapitalistične in fašistične Evrope.

Na Kitajskem so Japonci osredotočili svoj napad na mesto Kanton. Težki bombniki so vrgli v mesto nad 1000 bomb ter povzročili ogromno škodo. Po nekaterih poročilih je bilo pri tem ubitih nad 10.000 oseb. Istotako je bilo napadeno mesto Hongkong. Velesile so protestirale proti bombardiranju, a se Japonci za proteste malo zmenijo. General Čangkajšek poziva k odločnemu odporu, a se izogiba odprtih bitk. Kitajska vlada se je preselila v notranjost države. Japonsko prodiranje delno zaдржujejo poplave velikih rek.

To in ono. Minulo nedeljo je bilo položenih temeljnih kamnov za 578 domov organizacije Hitlerjugend. — Avstrijska organizacija za nemštvo v inozemstvu je bila minuli teden svečano prevedena v nar. soc. stranko. — Na mednarodni rokodelski razstavi v Berlinu je častno zastopana tudi Jugoslavija. Razstavili so med drugim slovenski ključavničarji, mizarji, pečarji, tapetniki, vezilje, klekarice itd. Posebno pozornost vzbujajo prav okusna slovenska soba. — Pričela so se nemško-francoska gospodarska pogajanja. — Skozi Jugoslavijo je vozil vlak z nad 300 mladimi židovskimi potniki, ki so se s podporo cionistične organizacije izselili v Palestino. — Proti podaljšanju vojaške službe na tri leta, katero namerava češka vlada, sta ugovarjali Francija in Anglija. — Pogajanja češke vlade z nemško in poljsko manjšino so v teku. — Sv. stolica namerava posredovati pri generalu Francu, naj opusti bombardiranje nezavarovanih mest. — Italijanski korporacijski minister je objavil program, da Italija ne sme kupovati, kar izdeluje lahko sama, in da mora vsaj toliko v tujino prodati, kolikor v tujini kupi, ter da morajo italijanske tovarne izdelovati blago najboljše kakovosti. — Amerike Združene države bodo za 35 milijonov dolarjev gradile 19 velikih bojnih ladij.

Državna delovna služba.

Menda je bila prva Bolgarija, ki je uvedla prisilno delovno službo. Pri tem jo je vodila misel, da morajo biti državljani vsaj eno leto obvezani, da služijo s svojim delom narodnemu gospodarstvu. Zamisel je sicer izprva naletela doma na odpor in v inozemstvu na nerazumevanje. Kmalu pa je postal vzgojni pomen prisilne delovne službe očiten in Bolgariji so začele nato slediti še druge države. Med slednjimi je tudi Nemčija, ki je ob narodno-socialističnem prevzemu oblasti uvedla takozvani „Reichsarbeitsdienst“.

Zakon o državni delovni službi pravi, da je vsa moška mladina v času od dovršenega 18. pa do dovršenega 25. leta dolžna z delom služiti državi. Delovna služba je trenutno določena na 6 mesecev. Vsakdo v državi, bodisi bogat ali reven, učenjakov ali delavcev sin, meščan ali deželan, mora po tej postavi v državni delovni službi delati z roko in se tako seznaniti z ročnim delom. Delovna služba za dekleta še ni obvezna.

Tudi državna delovna služba je organizirana. Na čelu ji stoji državni vodja Hierl, ki določuje orga-

nizacijo ter vodi vzgojo in vežbo. Država sama je razdeljena na 30 pokrajin, vsaka pokrajina ima svojo delovno skupino. Vodje za delovno službo se vežbajo v posebnih šolah. Kakšno je delo? Ponajveč skuša stranka zaposliti mladino pri občekoristnih napravah, n. pr. pri melioracijah, izsuševanju, pogozdovanju zemlje, pri pridobivanju zemlje na obrežjih itd. Od oktobra 1936 pa do oktobra 1937 je skupno služilo 270.000 mož. S tekočim letom se število obveznih delavcev primereno zviša.

Državna delovna služba in njena organizacija sta priči za to, v kaki časti je pri narodnem socializmu delo. Že narodno-socialistični program odločno zavrača kapitalistične izrodke gospodarstva, ki nudi kapitalistom brezdelan zaslužek ter ustvarja vedno večji prepad med premožnimi in reveži. Nihče v narodno-socialistični državi ne sme obogatiti na račun svojega soseda, vsakdo ima svoje mesto v narodni delovni družini. Slednje naj postane vsakomur očitno v državni delovni službi, v kateri služi gospodarskim interesom celega naroda in vse države.

Sličice z dežele.

Pozornemu opazovalcu je življenje v novi državi prava visoka šola za spoznavanje naše ljudske duše. Srečuješ optimiste in malodušneže, idealiste in mrzle materialiste, vsevedneže in ukaželjne, modrijane in tudi dovolj puhlih glav, korajžne može in zlate žene pa še zajce-bojazljivce. V tisočih različnih odtenkih je odjeknilo novo življenje v ljudstvu in ga prikazalo, kakoršno je v resnici. Mnoga prej skrita narodna zavednost se je sedaj izkazala kot globoka, ukoreninjena ljubezen do naroda in zemlje — mnoga še nedavno glasna kričavost se je prikazala v vsej svoji praznini — mnogo pristne ljudske modrosti je vzniknilo, a se pojavila tudi strahoviti nevednost — mnogo zlatega idealizma je vzkliklo, a tudi mrzlemu materializmu in računarstvu zamoreš slediti.

Najprej to: nova, narodno-socialistična država je doslej pokazala in bo še dokazala, da visoko ceni idealizem, korajžo in vedoželjnost ljudstva in da v njej ni prostora za materialiste, bojazljivce in puhle nevedneže. Nova država bo dokazala, da čišla zavedne, korajžne in izobražene državljane slovenske krvi in slovenske govornice in da jim ni nič bolj odvratno, kakor pa kričav, prazen nacionalizem.

V gostilni pri M. modruje družba sosedov o novih prilikah. Po raznih resnih in manj resnih besedah in pripombah spregovori še sivi Andrej svojo modrost: „Veseli moramo biti, da živimo v državi reda in discipline. Varni smo pred razdirajočim in uničujočim komunizmom, ki bi nas vse treščil v gospodarsko in družabno propast. Vedeti moramo, da bi Nemčija brez kanclerja Hitlerja postala plen mednarodnega boljše vizma, ki bi se nato razpasel po vsej Evropi.“

V vasi V. spet se že danes čuti dobrodelni vpliv jasnega narodnostnega naziranja. Sosedje čutijo abotnost očitkov neke iredentne, znajo ceniti veliko

dobo in pozabljajo zato nekdanje prepire, ki so dvojili vas in sosede v dva tabora. „Vsi smo danes Slovenci!“ verno zatrjuje mladi K. in vneto napoveduje dobo narodne edinstva in vzajemnosti. Može mu previdno kimajo in vsem se pozna, da bi iskreno želeli časov zlate sosesčine, ukoreninjene v zvestobo rodu in zemlji.

V fari P. se je prvotno pojavila neka bojazen: češ sedaj ne bomo več smeli hoditi v cerkev. In res so farani z bojaznijo opravljali verske dolžnosti, se na poti v cerkev obračali na vse strani in samo površno še sledili sv. daritvi. Končno jih je vzravnal Nemeč opozoril, da versko prepričanje in dosledno katoliško življenje nikakor ne nasprotuje novemu gibanju, katerega voditelji jasno poudarjajo potrebo pozitivnega krščanstva. H tej modri pripombi je bilo treba še par izklesanih, ukoreninjenih možakov in pa zlatih, nikdar omahljivih mamic in spet se je že domala iztirjena fara znašla v tem, kar ji je bilo stoletja sveto in drago.

Mično je gledati malčke v šoli v D. Učitelji so jih naučili novega pozdrava dvignjene desnice. Prejšnji „Guten Tag“ je šel bolj trdo preko jezika, desnico pa kar živahno dvigajo in imajo svoje očitno veselje z ozdravljanjem tujcev. Tole mali drobiž se je menda najlažje znašel v nove prilike in se kar dobro zaveda, da bo po desetletjih on država in narod. Da bo postal zaveden in odločen slovenski narod, mora ostati naša neomajena in brezpogojna želja in zahteva.

V društvu G. vlada po dveh mesecih odmora spet nekdanje življenje. Društveniki so se izprva nekam plaho spogledovali in tiho menili, da je sedaj najbrž konec lepih prosvetnih uric, petja, sestankov in igranja. Šele, ko so jih precizne izjave vodilnih političnih osebnosti poučile o boljšem, so se ojunčili za prvo pevsko vajo v novi državi ter so za minule praznike podajali že svojo letno odersko prireditev. Prikritih groženj nekaterih krajevnih nacionalnih nestrpnežev, češ da je konec slovenske prosvete, že kar ne čujejo več. Dobro namreč vedo, da vladata v novi državi strog red in stroga disciplina.

Podajamo teh par sličic z uvodno pripombo in dodatkom, da se je naše slovensko ljudstvo v splošnem dobro učlenilo v življenje Velike Nemčije, katere državljan je, in da bo tudi v novi državi verno čuvalo zaklade svojih prednikov. Kajti velika dobrota naše velike dobe, v kateri živimo, je, da je za blago in plemenito hotenje le še več prilike udejstvovanja. r.

Domače novice

10 zapovedi za kolesarje.

Naraščajoči motorni promet sam že dokazuje, da živimo v veliki, industrijsko visoko razviti državi. In ta država polaga veliko važnost na brezhibno premikanje po cestah. V Celovec so došli posebni orožniki-prometniki učiti, kako se vozač in pešec pravilno gibljeta na cesti. Za kolesarje pa so izšla posebna pravila, iz katerih posnemamo i za naše „radlarje“ glavne točke v opomin:

skoraj brez zavesti na tleh. To priliko je porabil Špic. Skočil je na utrujenega nasprotnika, mu dvakrat zapičil ostre zobe globoko v pleče in ga razmesaril do kosti. Tedaj je zažvižgal po zraku Francetov bič in Špic je bil tepen, kakor tega Buk še nikoli ni videl.

„Ta Špic je hujši ko sam zlodej,“ se je pridušal Peter. „Bojim se, da nam nekega dne Buka umori.“

„Buk je pa za dva zlodeja,“ je mirno odvrnil France. „Verjemite mi, da se o prvi priliki vrže na Špica in ga raztrga na kosce ko staro ribo. Povem vam, da je Buk za dva zlodeja.“

Zdaj je zavladovalo med obema psoma pravo vojno stanje. Špic, ki je vodil vprego, se je čutil ponižanega in ponižanje mu je nakopal Buk, pes z juga. Psov z juga sploh ni nikdar čislal, ker so bili navadno kar od kraja za nič. Buk je bil edina izjema med vsemi, kar jih je kdaj poznal; kajti prenesel je junaško vse napore in bil močen, vztrajen in zvit kakor psi iz severnih krajev. Vrh tega je rad poslušal in nikdar mu ni prišlo na misel, da bi se uprl; saj ga je bil mož v rdečem suknjiču le predobro izučil. Ta Bukova potrpežljivost pa je dražila Špica tem bolj, ker je čutil, da je Buk častihlepen in da hoče postati vodnik med psi v vpregi.

Špic se nikakor ni motil: boj za prvenstvo je bil neizogiben. Buk je hotel biti prvi med enakimi, ker je to zahtevala njegova narava, ker ga je prevzelo neko čudno čustvo ponosa, ki izpodbuja pse tudi v najhujših naporih. Bil je to ponos, ki je na primer obvladal tudi Dava in Pusta, da sta napela vse svoje sile, da nista bila nič več zaspana in

Podlistek

Jack London:

P. Holeček:

Klic divjine.

(8. nadaljevanje.)

Kmalu potem je počila ledena plošča spredaj in za njimi. Peter se je na skoraj čudežen način rešil na visoko skalno steno. Izvlekel je z dolgo vrvjo za seboj na skalo najprej pse lepo drugega za drugim, nato so prišle na vrsto sani s tovorom in šele nazadnje se je usmilil ubogega Franceta. Nato so pa morali na drugi strani s skalovja, kar je bilo skoraj še huje. Že se je bližala noč, ko se jim je spet posrečilo spraviti sani na debelejši led. Ta dan so prepotovali samo četrtil milje.

Ko so končno dospeli do reke Hutalinke (Hootalinqua), ki je nudila sanem dobro pot, so bile Bukove moči izčrpane in tudi ostalim psom se ni godilo prav nič bolje. Ali Petru se je silno mudilo, ker so bili izgubili mnogo dragocenega časa; zato je hitel in jih gonil brez prestanka dalje od zore do mraka. Tako so napravili v enem dnevu pet in trideset milj do Velikega lososa (Big Salmon), dan nato spet pet in trideset milj do Malega lososa (Little Salmon), a tretjega dne celó štirideset, tako da so se približali Gorovju petih prstov (Five Fingers).

Bukove noge niso bile tako trdne in naporov vajene, kakor so jih imeli psi s severa. Od samih bolečin skoraj ni mogel stopiti na noge in kadar

so se na večer ustavili, se je zgrudil kot mrtev na tla. Včasih se mu ni niti zljubilo iti po ribo, četudi je bil lačen, in pustil bi jo bil, da mu je ni France sam prinesel k ležišču. Vsak večer sta mu moža pol ure drgnila in mazala šape in Peter je napravil iz losje kože štiri čevljičke, ki mu jih je France moral vsako jutro obuti; tako je laže tekkel po ostrem ledu. Kadar pa ga je France, zaposlen z drugim delom, pozabil obuti, je prišel pes k Petru, legel pred njim na hrbet in proseče molil vse štiri kvišku, dokler mu ni nataknil čevljičkov.

Nekega jutra so vpregali pse, ko je Doli, ki so jo bili takrat tuji psi tako hudo oklali, zbolela za steklino; na gobec so ji udarile pene in zatulila je, da se je psom od strahu naježila dlaka. Nato je planila proti Buku, ki ji je stal najbliže. Nikdar še ni videl steklega psa in tudi ni vedel, kaj je steklina in da se je je treba bati; ali čutil je, da mora biti to nekaj groznega, in bežal je ves preplašen pred psico, ki se je gnala s spenjenim gobcem tik za njim. Ni ga mogla dohiteti, tolik je bil njegov strah, in ni ji mogel uteči, tako grozna je bila njena besnost. Bežal je preko skalovja in gosto zametene grmovja, po gladkem ledu in v mehkem snegu, ne da bi se upal ozreti; ves čas je slišal za seboj Dolino divje tuljenje. Tedaj ga je poklical France in pes, vedoč, da ga more samo človek rešiti, je poslušal ter jo ubral po isti poti nazaj, a besna žival je divjala vedno skok za njim. France je stal z zamahnjeno sekuro in čakal, da je zbežal Buk mimo njega; hip nato je udarila težka sekira po blazni Dolini glavi.

Buk se je popolnoma izčrpan opotekel proti sanem; le s težavo je še lovil sapo in ležal je

1. Drži se stalno na desni strani ceste.
2. Na ovinkih in v nepreglednih smereh vozi počasi in previdno, da imaš kolo stalno v oblasti.
3. Z rokami drži krmilo, z nogami nožnice. Obešanje ob druga vozila je strogo kaznivo.
4. Na enosedeznem kolesu ne vozari drugih oseb in ne obremenjuje kolesa s predmeti, ki ovirajo vožnjo.
5. Z drugimi kolesarji vozi zapored, nikdar drug ob drugem.
6. Na ovinkih vozi v velikem loku, na razpotjih nakazuje z roko vozno smer.
7. V temi imej pritrjeno luč, da vidiš vsaj 50 metrov naprej.
8. Vozi samo trezen, sicer ogrožáš svoje in svojih rojakov življenje.
9. Imej kolo stalno v redu in ga večkrat preglej. dej.
10. Drži se policijskih odredb.

Veselo pričakovanje. (Ludmannsdorf—Bilčovs.) Naša župnija stoji pod vtisom priprav za veseli in srečni dogodek, katerega bomo praznovali dne 3. julija t. l. Naš rojak Pavlejš Zablatnik, pd. Kumrov v Biljovsu, bo ta dan pel svojo prvo sveto mašo. Naj bi ljubi Bog našega novomašnika ohranil čilega in zdravega v njegovem svetem poklicu, da bi mogel čimdalje v svoji vzvišeni službi delovati v duševni blagor svojega ljudstva.

Dnogo sreče! (St. Kanzia—Škocijan.) Na binokštni pondeljek se je poročila vrla igralka našega društva Marija Lacker, pd. Kosova v Samožni vesi, s posestnikom Erjavčeve kmetije istotam. Nevesta je svoječasno igrala naslovno vlogo „Miklove Zale“ in bo nedvomno v svojem zakonu ohranila Zalino zvestobo.

Pomemben dogodek. V petek pred binokštnimi prazniki je došla k Zablatniškemu jezeru odlična družba, sestojeca iz državnega športnega vodje Osten v. Tschammer-ja, pokrajinskega namestnika dr. Seyss-Inquarta, ministra Klausner-ja in še vrste drugih osebnosti političnega življenja. Prevzemali so Zablatniško jezero, katero je imel doslej v zakupu nemški Turnerbund. Slednji je bil namreč sedaj združen v državni športni odsek. Drž. športni vodja je naglasil, da bodo odslej prihajali h tem jezeru športniki iz vseh delov države. Po preprostemu slavlju se je družba zbrala pri posestniku Höniku v Samožni vesi, kjer jih je pričakovala šolska mladina in mnogo ljudstva. Posestnik Hönik je bil doslej nekak vodja telovadcev, ki so minula leta tod taborili, in bo vršil to svojo funkcijo v bodoče v še večjem obsegu. Poset tilhega jezera med Samožno vesjo in Št. Primožem je zaključilo prijetno kramljanje odličnih gostov na prostem pod starodavnimi lipami omenjenega posestva.

Med Grintovcem in Košuto. Zakaj ne bi pisali spet enkrat iz našega kotička? Huda zima nam je bila, kakor že dolgo ne, dobra za spravljanje hloedov. Z vožnjo ob dobrem sanencu se da namreč kaj zaslužiti. Smrtnik je kar sam za svoj les najel čez 50 voznikov s konji in voli, da je izrabil ugodni zimski mesec po novem letu za vožnjo v Kaplo oz. v tovarno na Reberci. Tako živa še ni

malomarna, ampak sta postala nad vse delavna in častihlepna člena vprege. Isti ponos je veleval Špicu, naj kaznuje psa, ki ni vršil svojih dolžnosti ali se je zjutraj, ko je bilo treba v vprego, skrival v svoji luknji pod snegom. Zdaj pa mu je začel Buk to pravico odrekati. Kadar se je hotel Špic spraviti na takega ubogega grešnika, se je Buk takoj vtaknil vmes in ni pustil, da bi ga kaznoval.

Neko noč je silno snežilo in drugo jutro ni bilo potuhnjenega Pika od nikoder na izpregled. Ležal je v varnem skrivališču globoko pod snegom.

France ga je zastoj klical in iskal. Špic je kakor obseden letal po taboru, vohal in kopal posod, kjer je menil, da se skriva hudodelec; pri tem je tako grozeče renčal, da se je Pik v svojem brlogu tresel od strahu. Ko so ga slednjič vendarle našli, je skočil Špic ves besen proti niemu, hoteč lenuha kaznovati. Ali tudi Buk je bil že na mestu. Planil je tako naglo med oba, da je Špic izgubil ravnotežje in se prekopicnil; nato se je vrge nanj. Ko je videl nasprotnika na tleh, se je ojuočil tudi zlobni Pik ter se spravil nad vodnika. Prihitel je France s vojim bičem in posegel vmes; tolkel je na vso moč po Buku, ki se je nato naglo umaknil z bojišča. Nato je Špic izvršil na krivcu kazen, ki jo je bil zaslužil za svoje številne grehe.

Na srečo so se bližali mestu Doasnu. Bil pa je skrajni čas, ker razmerje med Špicem in Bukom je bilo čedalje bolj napeto. Buk se je namreč še vedno vmešaval v Špičeve pravice, seveda le tedaj, kadar ni bilo Franceta blizu. Ta vprni duh se je seveda zanesel tudi med ostale pse in včasih se že kar niso marali več pokoriti.

bila naša koroška cesta nikdar. Ko bi sneg ne bil tako debel in trdo zmrzel, bi slabi mostovi ne bili držali. Sredi majnika se je spet pričelo delo pri vpenjači, po kateri 10 delavcev spravlja v Belo Leitgebov les, pa tudi sekanje v grofovem Grintovcu. Leitgeb je primaknil delavcem k lanskim 60 g še 15 g. Pojavili so se tudi smrekarji za sajenje mladik v grofovem, Ankovem in Roblekovem. Vseh jih je bilo nad 60. Povečini so bili mladi ljudje. Sedaj so spet odšli. Moder mož je dostavil: Je navadno slabo vreme, kadar pridejo smrekarji. Bržkone je mož govoril v dvojnem pomenu. Struno potrpežljivosti je vreme napelo do skrajnosti. Dvakrat je po veliki noči padel sneg in ležal skupno dva tedna, potem pa je dež namakal zemljo kar naprej, da je bilo malo lepih, toplih majniških dni. V prvi tretjini maja komaj smo začeli s setvijo. Z ozimino pri nas ni nič. Trd je naš kruh in še bojimo se, da bo letos tudi pičel. Sadje še obeta, ker so se celo črešnje razvetele šele z majem. Za čebele in čebelarje pa je trda poskušnja. — Duhovna tolažba v slabem vremenu nam je bila, da smo imeli za veliko noč duhovnika in v maju celi mesec lepe šmarnice. — Sedaj čakamo, kako bo z našo cesto. Poprave ne bodo brezplačne, kar so posestniki že sprejeli plačilni nalog po 600 in več mark. Prva slabo pripravljena cesta nas je stala toliko, da bi si za izdani denar v dolini lahko kupili lepe kmetije. Za novo popravo bi dali les, a belimo si glave, kako naj zmoredno denarne žrtve. — Iz Celovca smo tudi zvedeli, da smo oproščeni plačevanja za obirsko cesto. — Radovedni smo končno tudi na novo ureditev pašnih pravic. Sedanja gozdarski predpisi so nekdanjo ovčjerejo domala uničili, da ne govorimo o kozjereji. V pašo nam ponujajo toliko živine od drugod, da bi morala trpeti domača. Točaj sprejme 60 živali v najeti grofov pašnik pod Košuto, ki ga v maju še krije sneg. — 10. aprila ob glasovanju smo se držali slovenske discipline. Celobolniki so napravili križ v večji krog glasovnice. Isti dan se je na Plesnici rodil naš prvi Adolf. — Morda vas nova cesta zvabi kedaj k nam, kakor je že sedaj privabila mnogege tujca. Dotlej vas pa iz daljave pozdravljamo.

Sele—Zell. Dodajamo k našemu zadnjemu poročilu o dobrodelni akciji N. S. V. ko smo poročali, da je vlada obdarovala naše prebivalce z živili v vrednosti do S 9000.—, da se je do danes ta svota zvišala na preko 10.000 S. Za sredo junija se nam obeta delo pri gradnji carinarnice v Selah in na Zvrhnjih Bajtišah ter regulacija struge v Kotu, kar smo že tako težko pričakovali. Ako se bo delo v istem obsegu izvršilo kot je napovedano, potem bo nam zmanjkalo še preko 30 delavcev. Nadalje se je sprožila misel, da se sezida na Zvrhnjem Kotu pri Malejevi gostilni šolsko poslopje. Kakor smo bili informirani, so se tozadevna posvetovanja že začela in ako bodejo denarna sredstva na razpolago, se bo tudi zidava šolskega poslopja že letos pričela. — Mesca majnika smo spremili k zadnjemu počitku občinsko ubogo pd. Majerjevo Mojcejo in pd. Meležnikovo mater. Zadnja je bila že preko pet let priklenjena na posteljo, ker so ji odpovedale noge. Zapustila je moža in osem odraslih otrok. Mnogo sta pokojnici morali pretrpeti v življenju, zato pa naj zdaj uživata večni mir. — Desec majnik je bil zelo hladen in neprijeten, zato pa je rožnik tem lepši in prijetnejši. Žita, ki se prej skoraj niso mogla nikamor premakniti in istotako tudi trave, so sedaj začela bujno poganjati in upanje imamo, da nam bo ljubi Bog naklonil dobro letino. Tudi sadje je ponekod precej cvetelo. — Binkoštni prazniki so privabili k nam, posebno pa v Košuto, zelo veliko število izletnikov, kar je dalo spodbudo avtopodjetniku, da je namesto 2. julija že takoj z binkoštnimi prazniki pričel voziti dnevno trikrat v Sele. Toda sedaj je v delavnikih še malo zaslužka.

Zgodba o angelu varhu. Triletni Šlemčev Mihej v Št. Janžu se je pred tedni igral ob domačem potoku. Ob nerodnem koraku pade mali v deročo vodo, ki ga nese več metrov naprej, vrže na vrteče semlinsko kolo in trešči v tolmun. Ljudje so ves prizor z grozo opazovali in hiteli takoj na pomoč. In glej: malčka prinesejo trepetajoči materi docela nepoškodovanega v naročje. S solzami v očeh šepče mlada mati zahvalo nevidnemu varuhu malega nebogljence, v nedeljo navrh pa roma s svojimi k Materi v Gospo sveto.

Borovlje—Ferlach. Kdor pride sedaj v naš kraj, se čudi, da so postale Borovlje tako prazne. Ne samo navidezno, tudi vsi obrtniki občutijo to. Najprej je šlo v tujino precejšnji del puškarjev, pred kratkim pa je odpotovalo veliko delavcev iz cellega borovelskega okraja na Bavarsko, kjer so večinoma zaposleni pri gradbi cest. Število brezposelnih se je na ta način zelo skrčilo, toda vsi, ki so ostali še tu, so dobili pozive, da bodo morali na delo v najkrajšem času, ako pa kdo noče iti, zapade brezposelno podporo. Zato je izgledalo, da se bodo Borovlje čisto izpraznile, in marsikateri

obrtnik si je že bil v skrbeh za bodočnost. Toda na intervencijo zastopnikov tukajšnjih občin se je doseglo, da vsaj za sedaj ne bodo pošiljali delavcev naprej, zaposleni bodo v domačem kraju. — 100.000 RM je menda dovoljenih za popravo ceste od Humberka do Šmarjete, ki se bo, kolikor bodo dopuščala sredstva, popravila in manjši ovinki se odstranijo. Z delom se je že začelo. Precej bo zaposlenih pri ureditvi in regulaciji hudournikov. Tudi tu se bo začelo z delom v prihodnjih dneh in sicer najpro od Bajtiš na Sele—Kot. V načrtu se tudi štiri poslopja za carinske uradnike oz. žandarmerijo, katera se bodo zidala na Bajtišah, Podljubelju in na Dobravi pri Borovljah.

Ludmannsdorf—Bilčovs. Najbolj veseli doživljaj za kmeta je čas, ko stopa med svojimi njivami in se mu klanja ziblajoči se klas, kakor bi hotel pozdravljati svojega gospodarja. Veliko in trdo je kmetovo delo, a v teh trenutkih je pozabljeno vse trpljenje in nada, da mu polje obeta lep pridelek, odtehta ves trud. Kot letos kažejo žitna polja, bo letina boljša od lanske. Če nas Bog obvaruje neurja in toče, se bomo preživili preko prihodnje zime. Bolj slabo stoji z našimi čebelarji. Že par let sem je paša za čebele slaba in mnogo čebelar že obupuje nad pridnimi čebelicami. Zgodnja pomlad je bila letos zelo topla, mrzli april pa je čebelam prizadjal mnogo škode. Tudi majnik je imel zelo malo lepih dni, kar je vplivalo slabo na rojenje. Rojev je malo in še ti so zelo pozni. Prvi roji izletijo sicer že v začetku majnika meseca, v prav dobrih letih celo že koncem aprila, letos pa so se pojavili prvi roji šele v drugi majnikovi polovici. Že je rekel star naš čebelar: če pojde tako naprej, pa se bomo morali posloviti od zlatih muh. A upamo, da ne pride tako daleč. Če je slabo letos, bo pa drugo leto boljše. S to tolažbo gospodar-čebelar preboli slabe letine, dotlej da pridejo spet boljša leta.

Oberdörf—Gornja Vesca. Pa bodo rekli bralci našega lista, da se pri nas nič novega ne zgodi. A kaj še, šele precej je novosti. Seveda je mnogo takih, da o njih rajši molčimo ter jih ne obešamo na veliki zvon. Sicer pa pri nas velikega zvona sploh nimamo in tudi ne svoje farne cerkve, marveč samo podružnici v Želučah in pri sv. Luciji. Torej vidite, da smo razdeljeni na dve fari, a kljub temu se priglihamo. 10. aprila smo glasovali stoodstotno za vodjo nove države. To v dokaz naše edinosti. Vsi brez izjeme, zavedni in nezavedni, smo oddali svoje glasove novi državi. In sedaj želimo, da bi prenehalo zaničevanje tistih, ki svoj narod in svojo materno govorico spoštujejo in ljubijo. — Veseli dogodek zadnjih mesecev med nami je ta, da je naš dolgoletni župan, ki je bil izvoljen leta 1921 od večine slovenskih glasov in torej županuje že celih 17 let, ostal še nadalje na svojem mestu. To je menda eden redkih slučajev pri nas in v deželi. — Našo cesto, ki nosi ime „Aussichtsstrasse“ ali razgledna cesta in teče od Iovovolj (Lampichl) čez Kotmaro ves, Bilčovs do Žoprač in Vrbe, popravljajo. Še pred pričetkom glavne tajske sezone bo gotova. — Ostale novice pa drugič.

Drobiž. Določene so cene za jajca. Na drobno se prodajajo v razredu A (nad 60 gramov) po 14, v razredu B (55—60 gr) 13, v razredu C (50—55 gr) 13, v razredu D (50—55 gr) 12 in v razredu E (do 50 gramov) po 11 grošev. — Imenovani so okrožni kmečki vodje. Za Šmohor posestnik Janez Schabus, okraj Celovec dež. svet. Kernmaier, Beljak pos. Hans Kahlweis in Velikovec pos. Hubert Manner. — Nemški Alpenverein šteje 418 odsekov s skupno 188.500 člani. — V cel. gledališču so ob izredni udeležbi podajali veliki športni film „Olympia“. — Nagrado za načrt prvega koroškega mladinskega zavetišča je dobil nek dunajski arhitekt. — Do 30. junija sprejema dež. vlada drva za davke. Podrobnosti na okr. glavarstvih. — Celulozna tovarna pri sv. Magdaleni je spet v obratu. — Na Podkorenu se je zvrnil avto združenih pivovarn in težko poškodoval Dominika Resernig. — 59letna posestnica Marija Fina z Vrat je na poti s Podkorena treščila z neke skale in se ubila. — Z voza je padel in se nevarno poškodoval pos. Kristijan Potisk iz Ljubelja. — V duševni zmedenosti je skočil v vodo in utonil krojač Jožef Poltnig iz Šmarjete v Rožu. Zapušča 5 delno neprekrbljenih otrok. — Na binkoštni pondeljek so gostovali v Borovljah nogometaši iz Karlovca ter se skušali z moštvo Kac iz Celovca. Jugoslovani so sicer podlegli, a zapustili prav dober utis.

**Inserirajte
v „Koroškem Slovencu“!**

Naša prosveta

„Slovenski dan“ na Brnci.

Delavni „Dobrač“ na Brnci, v tekočem prosvetnem letu morda najmarljivejše izobraževalno društvo na Koroškem, vabi na pestro kulturno prireditev „Slovenski dan“, ki se vrši v nedeljo 26. junija na Prangerjevem vrtu v Zmotičah. Prireditev je namenjena najširši okolici. Na sporedu so nastop brnškega moškega in žilskega dekliškega zbora, dva mična dekliška prizora z Zilankami v narodnih nošah, solospjev himne „Njav čriez jizaro“ v priredbi Primoža Košata ter dva prav aktualna govora. Prireditev zaključijo skupni zbor žilsko „Tam kjer teče bistra Zila“. Vstopnina znaša 40 pfenigov. V slučaju neprijaznega vremena se vrši prireditev v dvorani. Začetek je točno ob pol 3. uri pop.

„Dobrač“ vabi na „Slovenski dan“ mlado in staro, Rož in Zilo. Vsakdo na prireditvi naj doživi skrivnostno silo pesmi, ki pravi:

Slovenska mat me je rodila
na svojih prsah me dojila,
slovenske pesmi mi je spevlala,
ko me je dete majhno zibala.

Slovanski svetnik v Ljubljani. Na velikonočno nedeljo je bil proglašen za svetnika Andrej Bobola, poljski mučenec za cerkveno edinstvo in neustrašeni boritelj za združitev ločenih slovanskih bratov s sveto Cerkvijo. Svetnikovo truplo so minuli teden prepeljali v poljsko domovino preko Ljubljane. Slovenska prestolnica je počastila slovanskega svetnika s kraljevskimi častmi. Mesto je bilo svečano okrašeno, na ulicah pa je bilo tisoče ljudstva, ko so srebrno krsto z nestrohnjenim svetnikovim truplom začasno prepeljali v cerkev sv. Jožefa, kjer so se po svečanih obredih vrstili govori in je množica do poznega večera izkazovala zadnjo čast poljskemu svetniku. Nato so krsto v velikem sprevodu spet prenesli na kolodvor, odkoder se je svetniški Poljak preko Budimpešte vrnil v svojo domovino, ki je svojega velikega sina sprejemala z vladarskimi častmi.

Spored letošnjih novih maš. V nedeljo 3. julija daruje prvo sv. mašo č. g. Stindl Maks v Dobrli vesi; pridigar č. g. Komar Jože, župnik v Št. Jurju na Vinogradih. — Isto nedeljo je nova sv. maša č. g. Wrurnika Franca v Šmiklavžu v Gorenčah; pridiguje č. g. Marktl Niko, medgorski župnik. — Isto nedeljo je nova maša č. g. Zablatnika Pavla v Bilčovsu; pridiguje č. župnik Kristo Koschier. — V nedeljo 10. junija sta dve novi sv. maši: č. g. Jandla Filipa na Dječkah, pri kateri pridiguje č. g. Lenart Trabesinger, župnik v Šmarjeti v R., in v Globasnici č. g. Pavleta Kanaufa, pri kateri pridiguje č. žvačeski g. župnik Franc Kranšek. — V nedeljo 24. julija daruje prvo sv. mašo č. g. Srienec Kristo na Suhi pri Labudu.

Uredništvo „Koroškega Slovence“ in tajništvo Slovenske prosvetne zveze ima svojo telefonsko številko 13-02, katere se v nujnih slučajih blagovolite posluževati.

Občni zbori izobr. društev. V nedeljo 19. junija se vrši na Radišah ob 9. uri po sv. maši v mežnariji občni zbor s petjem, tamburanjem, poročili, volitvami in govorom. Vabljeni staro in mlado! — Isto nedeljo ob 3. uri ima društvo v Globasnici svoj letni občni zbor s petjem, govorom in običajnimi točkami. Člani in prijatelji društva iskreno vabljeni! — V nedeljo 29. junija ob 3. uri pop. se vrši občni zbor „Jepe“ v Ločah s pestrim sporedom in zanimivim predavanjem.

Gospodarski vestnik

Pozabljena umetnost.

V Berlinu so otvorili razstavo, ki zasluži tudi našo pozornost. Je to mednarodna rokodelska razstava. V času mednarodnega kapitalizma vsekakor drzna, zato tem hvaležnejša zasnova.

Rokodelce je vrglo h tlom predvsem profitarstvo. Moderna tehnika sama bi jih bila kvečjemu vodila h kakovostnemu delu, denarja in zaslužka željno podjetništvo pa je s svojo reklamo in s svojo povprečno robo pokvarilo okus ljudstva za ročno delo vobče.

Naravnost moda v gospodarstvu je postala, da se je kupovalo ceneno, slabše blago iz tovarn, porabljeno in izrabljeno se je nato vrglo v stran in nabavilo spet novo blago. Tako je bilo pri različnem gospodarskem orodju, obleki, obuvali, opremi in kar je še nekoč spadalo v delokrog rokodelcev. „Kakovostno, kvalitativno delo je pridržano rokodelcem,“ je ob otvoritvi razstave naglasil gos-

podarski minister Funk in dostavil: „Rokodelstvo dobiva spet zlata tla. Ne gre pri tem za zlato, ki seje med narode needinost in napravlja ljudesrečne, marveč za delo, ki je najvišja in najdragocenejša dobrina človeštva.“

Predvsem je nemška država, ki nudi rokodelcem novo delovno možnost. Kjerkoli se gradi in ustvarja, dobijo važno besedo pristojni mizar, ključavnikar, tesar, steklar, kovač in dr. Smotno gre država-podjetnik za tem, da pomore s svojimi gradbami in stavbami rokodelcem, in skuša dvigniti tudi zasebno podjetnost. V gotovi meri se ji je to tudi posrečilo.

Polagoma dobiva tudi ljudstvo svoj stari, dobri okus za solidno, domače blago. Pri obleki in opravi stopa brezizrazni tovarniški izdelek v ozadje, podeželski ženski svet ne posnema več slepo mestne noše, domače opremljena hiša postaja naravnost že znamenitost. To se pravi, da ponehava tista čudna pijanost po fabriki, ki je v toliki meri skvarila čut za lepoto in praktičnost. To se končno opaža celo v stavbarstvu, kjer se počasi vsaj uveljavlja na deželi stari kmečki slog. S tem seve ni rečeno, da bi med novimi stavbami tiste čudne predmestne „vile“ na deželi že popolnoma izginile.

Kdor ima dobro oko za novi čas, vidi, da počasi spet prihaja doba ročnega dela. Pozabljena obrt dobiva nekdanjo veljavo, četudi ne v starem obsegu, pa vsaj tam, kjer je pri delu poudarek na kakovosti, lepi in solidni pripravi in izdelavi. o.

Najzgodnejši dohodek da zgodnji krompir. Doselej je bil za kmeta trumf, da je bil prvi na trgu z zgodnjim krompirjem. Čim prej je prišel s pridelkom na trg, tem boljše ceno je dosegel. Kmalu pa je cena vsled velike ponudbe padla, kar seve ni bilo ne prijetno in tudi ne zdravo. V novi državi so cene primerno stopnjevane. Junjski zgodnji krompir je seve dražji od poznejšega. Previdnost je na mestu pri prodaji. Dokler nimaš za krompir kupca, ga pusti v zemlji, ker se ti sicer lahko skvari. Pri nekoliko marljivosti ti bo nadalje krompirjeva njiva še v istem letu dala drug, enako izdaten pridelek.

Pregosta rast poljskih rastlin je pogosta napaka. Korenske rastline radi puščamo pregosto rasti in se nam zdi škoda, da bi vrste razredčili. Pregost krompir nikdar ni debel, pa tudi pregosta repa ali pesa ne. Take rastline se medseboj zatirajo in dušijo. Tudi obdelovanje je mnogo težje. Zato je važno, da zredčimo njivo v prvem začetku razvoja. Nikar misliti, da bomo z gostejšimi sadeži več pridelali. V resnici imamo od pregostih nasadov samo škodo, ker ne dobimo popolnih pridelkov. To velja za korenske in žitne vrste, to velja sploh za rastlinski svet.

O sončnih muhah. Čebelarji leta sem nimajo dobro. Vedni in redni izdatki brez primernih dohodkov, to spravi vsakega gospodarja, posebno pa še čebelarja iz ravnovesja. A kljub triletni slabi letini svetujemo čebelarjem: vzdržite še leto in dve in tri! Vaša žrtev ne bo zaman! V novi državi pride čebelarstvo še posebno do primerne uglede, ker bo stari rajh pomembnen konzument strdi in voska. V vsej državi je okroglo 3 milijone ljudi, šestih del teh je v Avstriji. S tem so tržne prilike dovolj nazorno nakazane. Treba pa bo imeti odprte oči za vse pridobitve novodobnega čebelarstva in se vrhovnega še zavedati, da je čebela hkrati izredno važen pospeševalec kmetijske kulture.

Listne uši na cvetju in drevju so nadležne škodljivke, ker privabljajo k sebi požrešne mravlje. Najuspešnejše sredstvo proti malim škodljivkam je tobačni izvleček. Pri tem pa moramo uporabljati ročno brizgalno, ker se uši skrivajo tudi na spodnji strani listov. Škropimo z mešanico, v katero smo dejali enako količino tobačnega izvlečka in mazavega mila. Dokler je listje zeleno, dosežemo sigurne uspehe.

Mak in drugi plevel je često siten njivski gost, ki obira najboljše kruh, medtem ko morajo njivske rastline trpeti žejo in lakoto. Izkušeni gospodarji trdijo, da se znebimo sitnega plevela najbolje s pravilnim kolobarjenjem, pri katerem nikdar ne sledi jaro žito za zimskim ali obratno, ampak pri katerem se vrsti žito za okopavinami in detelinimi rastlinami. Poleg tega skrbimo za čisto seme. Plevel je ali s koreninami v zemlji, ali pa med žitnim semenom. Obakrat mu pridemo do živnega s pravilnim menjavanjem sadežev na eni njivi in čistim semenom.

Limone so dobro zdravilo. V sebi imajo obilo kalija, fosforja, rastlinskih snovi in vitaminov. Delujejo zaužite kot sok kakor razkuževalno sredstvo, z njim se zdravijo posebno vratne bolezni, davica i. dr. Limonovi olupki se pripravljajo onim, ki trpijo za premočnim utripanjem srca. Limonov sok je dober proti ledvičnim boleznim, vratnemu

Mark Twain:

KRALJEVIČ IN SIROMAK

16.

Po uboju redovnika Andrewa so zločinci opozorili Johna Cantya, da mu preti nevarnost. Canty je obenem z Edwardom, o katerem je mislil, da je to njegov sin Tom, zbežal v skrivališče razbojnikov v okolici Londona. Tu so uganjali ti razbojniki svoje burke, si razdeljevali ukradeni plen ter ob priliki neke velike pojedine tudi kronali Toma za „kralja norcev“, ne da bi niti malo slutili, da je to pravi kralj.

kataru, pljučnem kataru in drugim vnetjem. Limonada pa je krepčilna pijača za zdrave in bolne, male in velike.

Velikovški trg minulega tedna. Biki 90—1,00, pitani voli 1,10—1,20, vprežni voli 1,00—1,10, mladi voli 1,00, krave 70—1,00, telice 1,30—1,50, prašiči 2,00, ovce 0,70, koze 0,70 S za kg žive teže. — Jajca 11, sirovo maslo 2,80—5,20, kokoši 2,00 do 4,00, mlade 1,50—3,00, pšenica 40—42, rž 32, oves 23, proso 23, konoplja 35—36, ječmen 28—32, ajda, nova 30, krompir 12, apno 6,00 S za 100 kg.

Zanimivosti

Nova mesta vstajajo.

V Berlinu so mi kazali cele mestne predele, koder se vsa poslopja odstranijo ter namesto visokih palač pripravijo šetališča in vrtovi. Velikopoteznost gradbenih načrtov za nova nemška velemesta je nedvomno velika značilnost novega nemškega gibanja. „V par letih vstanejo nov Berlin, nov Hamburg, nov Nürnberg in nov München,“ tako je dejal Führer in kancler Hitler nedavno v Münchenu ob pričetku graditve nove podzemne železnice.

Kar se je nekoč zdelo nemogoče, se danes godi v bivšem rajhu. Drzni gradbeni načrti predvidevajo, naj se mestna središča razselijo in meščani naselijo v mestnih okolicalah, mesta sama pa naj zadostijo novim življenjskim in prometnim prilikam. Promet v Berlinu je prenatrpan, nepregledne, vijugaste ulice so v napatje, prometni dotok in odtok je raztrgan. V načrtu novega Berlina so zato predvidene široke, ravne ulice, blizu sedanjege letališča Tempelhofa pa velik osrednji kolodvor, odkoder se bo dnevno zlivala množica na vse strani vstajajočega, modernega Berlina. Hamburg je svetovno pristanišče in mora torej razpolagati z najmodernejšimi prometnimi sredstvi, morje mora kot njegova velika gospodarska žila v modernem Hamburgu priti do večje veljave. Tako sedaj gradijo na njem. München je ozko, nepregledno mesto, preveč se je nesmotrno gradilo v njem, poslopja so vsepreveč drenjala v sredino. Novo mesto mora rasti v periferijo, v okolico, v osrčju pa mora biti več prostora za vstajajoče novo gospodarsko in prometno življenje. Pred vratni starega Nürnberga pa že leta sem vstaja novi, moderni Nürnberg, ki naj po Führerjevem načrtu postane dokument narodno-socialističnega hotenja in stremljenja. Drzna velikopoteznost novih gradbenih načrtov preseneča. Kar je prej rastlo nenadzorovano in zato dostikrat breznačrtno, se bo odslej klonilo novi nemški volji, ki prestavlja in preobrazuje celo velemesta. Najznačilnejša nemška osrčja zadobijo z novim časom čisto novo lice in barvo. „Vstati morajo velemesta, v katerih bo najmodernejša tehnika pokorno služila ljudstvu,“ tako označuje gradbene načrte nek berlinski list.

Mesta prestavljajo, nova velemesta vstajajo. Če kdo narodnega socializma doslej ni hotel jemati resno, ga ta dejstva poučijo o boljšem. r.

Za 5 S na mesec dobavlja
posnemalnike
Jos. PELZ, Wien XV., Mariahilferstr. 164
Ceniki za stonj Zastopniki se iščejo